

MAAELUMINISTEERIUM

Faktileht Ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava 2023–2027

1 MIS ON ÜPP?

Euroopa Liidu ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP)

on kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide ühine poliitika, mida juhitakse Euroopa tasandil ja rahastatakse Euroopa Liidu eelarvest. ÜPP kehtestati esimest korda 1962. aastal, liikmesriigid seadsid sellega ühisteks eesmärkideks toidutootlikkuse tõstmise ja turgude tasakaalustamise, mõistliku hinnaga toidu kättesaadavuse kindlustamise ning põllumajandustootjatele õiglase elatustaseme tagamise. Uue perioodi ÜPP tahab eesmärke veelgi laiendada:

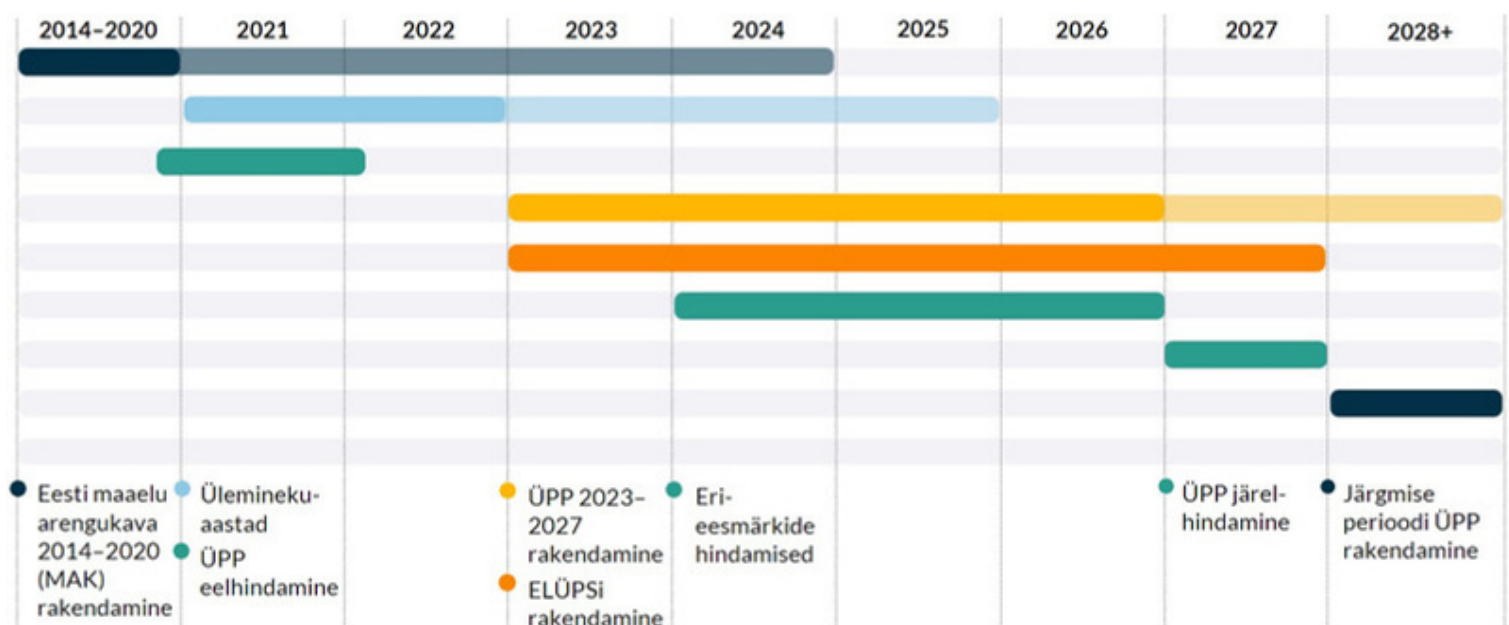
- tõhustada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandussektorit, mis tagab **toiduga kindlustatuse**;
- **edendada keskkonnahoidu ja kliimameetmeid** ning panustada EL-i keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse;
- parandada maapiirkondade **sotsiaal-majanduslikku olukorda**;
- kaasajastada põllumajandust ja maapiirkondi **teadmiste edendamise ja digiülemineku** abil.

Euroopa Liidu tasandil on seatud ühised eesmärgid, kuid uuel eelarveperioodil (2023–2027) soovib EL anda riikidele senisest suurema õiguse otsustada, milliseid tegevusi ja kuidas toetada, võttes arvesse kohalikke tingimusi ja vajadusi, et põllumajanduspoliitikat lihtsustada ja kaasajastada. Väga olulisel kohal on **keskkonna- ja kliimakaitse** ning poliitika on võrreldes varasemaga **rohkem tulemustele suunatud**.

Eesti ÜPP strateegiakava aastateks 2023–2027

on peamine vahend ELi põllumajanduspoliitika elluviimiseks Eestis, tuginedes riiklikule arengukavale „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ (PõKa 2030). Programmdokument seob üheks seni eraldi kavandatud **ÜPP I samba toetused** (otsetoetused Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist) ja **II samba toetused** (maaelu arengu toetused Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist ja riigi eelarvest).

ÜPP strateegiakava ajakava

2 ÜPP FOOKUSTEEMAD

Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakaval on kolm üldeesmärki.

Tõhustada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandussektorit, mis tagab **toiduga kindlustatuse**.

Edendada **keskkonnahoidu ja kliimameetmeid** ning panustada Euroopa Liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse.

Parandada maapiirkondade **sotsiaal-majanduslikku olukorda**.

Üldeesmärke püütakse saavutada hulga **erieesmärkide** kaudu.

Tagada põllumajandustootjatele **õiglane sissetulek**.

Suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust läbi **teadusuuringute, tehnoloogia ja digiülemineku**.

Tasakaalustada **suutlikkus toiduainete tarneahelas** ning parandada põllumajandustootjate **positsiooni väärtusahelas**.

Säilitada **maastikke, bioloogilist mitmekesisust** ning panustada **elurikkuse** kaitsesse.

Edendada **säästvat arengut** ja **loodusvarade** tõhusat majandamist.

Panustada **kliimamuutuste** leevendamisse ja nendega kohanemisse.

Soodustada **ettevõtlust** ning toetada **põlvkondade vahetust** maapiirkondades.

Edendada **tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust** ja maapiirkondade **arengut**.

Parandada põllumajanduse reageerimist ühiskonna nõudlusele **toidu ja tervise** vallas.

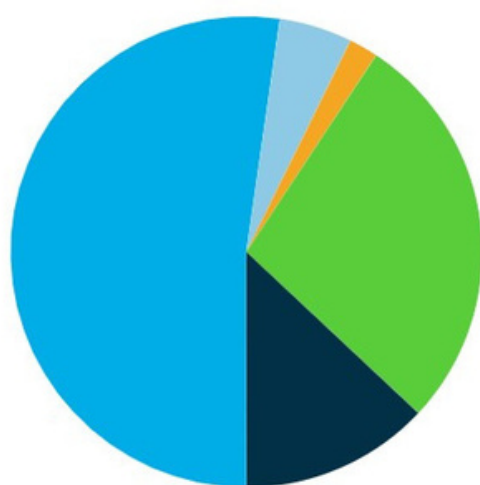
Põllumajanduse ning maapiirkondade kaasajastamine **teadmiste edendamise ja jagamise, innovatsiooni ja digiülemineku** abil ning ergutades nende kasutuselevõttu.

3 EELARVE JA PLAANITUD TOETUSED

ÜPP rakendamine toimub aastatel 2023–2027 ning sellel perioodil on Eestil kasutada EAGF-st otsetoetustena **1,008 miljardit eurot**. EAFRD-st moodustavad EL-i fondid **413 miljonit eurot** ja mesindussektori sekkumised **1,4 miljonit eurot**, millele lisandub Eesti riigi rahastus kokku **186,3 miljonit eurot**. Strateegiakavas on uueks perioodiks välja töötatud **54 sekkumist**.

ÜPP I samba toetused 2023–2027 (EAGF)

- Põhisissetulekutoetus (52.28%)
- Ümberjaotav toetus (5%)
- Noorte toetus (2%)
- Ökokavad kokku (27.72%)
- Seotud toetused kokku (13%)

Otsetoetustena makstavad sekkumisliigid on põhiline sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks, täiendav ümberjaotav sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks, täiendav sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele, kliima- ja keskkonnakavad (nn ökokavad) ja tootmis- kohustusega seotud sissetulekutoetused. Turukorraldusmeetmetest programmeeritakse läbi ÜPP strateegiakava osa sektoripõhiseid sekkumisliike.

Uuel perioodil laiendatakse ja täiendatakse **tingimuslikkust** (hakkab asendama varasemat nõuete vastavuse süsteemi), mis on kohustuslike nõuete kogum põllumajandustootjatele pindala- ja loomatoetuste, sh põhisissetulekutoetuse saamiseks. Tingimuslikkus seob eelloetletud sekkumised veekaitse, elurikkuse, toiduohutuse, loomade identifitseerimise, loomade heaolu ja töökeskkonna nõuete täitmisega.

Sissetulekutoetused

1.1 Põhisissetulekutoetus

Kellele: põllumajandusliku tegevusega tegelev isik
Tingimused: põllumajandusliku tegevusega tegelemine
Eelarve: 526 951 605 €

1.2 Ümberjaotav toetus

Kellele: põllumajandusliku tegevusega tegelev isik
Tingimused: põllumajandusliku tegevusega tegelemine
Eelarve: 50 396 468 €

7.1 Noorte toetus

Kellele: põllumajandusliku tegevusega tegelev noor
Tingimused: äsja esmakordselt põllumajandusliku tegevusega alustanud kuni 40-aastane noor
Eelarve: 20 158 587 €

Seotud toetused

1.3 Piimalehm

Kellele: piimalehma kasvataja
Tingimused: identifitseeritud ja põllumajandusloomade registrisse taotleja nimele kantud piimalehmad
Eelarve: 61 356 078 €

1.5 Utt ja kits

Kellele: lamba ja kitse kasvataja
Tingimused: identifitseeritud ja põllumajandusloomade registrisse taotleja nimele kantud uted ja emased kitsed
Eelarve: 5 489 197 €

1.7 Aiandus

Kellele: puu- ja köögivilja ning marja-kultuuride kasvataja
Tingimused: kasvatatakse toetusõiguslikke puu- ja köögivilju ning marjakultuure
Eelarve: 9 685 331 €

1.4 Ammlehm

Kellele: lihaveise kasvataja
Tingimused: identifitseeritud ja põllumajandusloomade registrisse taotleja nimele kantud (lihatõugu) ammlehmad
Eelarve: 28 253 763 €

1.6 Teravili

Kellele: tera- ja kaunvilja kasvataja
Tingimused: kasvatatakse toetusõiguslikke tera- ja kaunviljakultuure
Eelarve: 25 852 485 €

1.8 Seemnekartul

Kellele: seemnekartuli kasvataja
Tingimused: kasvatatakse sertifitseeritud seemnekartuleid
Eelarve: 393 962 €

Ökokavad

ÖK1. Ökokava: keskkonnasõbralik majandamine

Kellele: keskkonnasõbralik põllumajandus-tootja, FIE, juriidiline isik
Tingimused: viljavaheldus, liblikõielised, sertifitseeritud teraviljaseeme, mullaproovid, taimekaitsevahendite sh glüfosaadi piirang, koolitus, e-põlluraamat, N-bilanss, feromoon-püünised, elurikkuse elemendid
Lisategevused: vahekultuur, orgaaniline multš, haljasväetistaimed, lupjamine, mitmeliigiline väike põld, glüfosaadi keeld
Eelarve: 145 525 200 €

ÖK2. Ökokava: mahepõllumajanduse ökokava

Kellele: mahepõllumajandusega tegelev või mahepõllumajandusele üleminekut alustav FIE või juriidiline isik
Tingimused: mahepõllumajanduse nõuete täitmine, vähemalt 1 ha mahepõllumajandus-maad, koolitus alustavale ettevõtjale.
Eelarve: 93 000 000 €

ÖK3. Ökokava: ökoalad

Kellele: põllumajandusliku tegevusega tegelev isik
Tingimused: mittetootlike alade ja elementide määratlemine 10% põllumaast
Eelarve: 29 245 000 €

ÖK4. Ökokava: ökosüsteemiteenuste säilitamine põllumaal

Kellele: põllumajandusliku tegevusega tegelev isik
Tingimused: põllumaa on vähemalt 60% või vähemalt 90% ulatuses kaetud ökosüsteemiteenust võimaldavate maastikuelementide ja looduslike alade mõjualadega
Eelarve: 9 720 000 €

ÖK5. Ökokava: mesilaste korjeala

Kellele: põllumajandusliku tegevusega tegelev isik, FIE, juriidiline isik

Tingimused: 10 mesilasperet või kokkulepe sellist mesilasperede arvu omava mesinikuga, 3 korjetaime liiki/perekonda puhaskülvis või segus, taimekaitsevahendite keeld, mesilaspered korjealadest kuni 1 km kaugusel

Eelarve: 1 875 000 €

Sektoripõhised sekkumised

2.1 Mesindussektori sekkumised

Kellele: mesindussektori organisatsioonidest moodustatud MTÜ või seltsing

Tingimused: koostatud kõiki mesindussektori sekkumisi hõlmav tegevuskava

Eelarve: 1 404 730 €

ÜPP II samba toetused 2023–2027 (EAFRD)

Maaelu arenguks on võimalik rakendada järgmisi sekkumisliike: keskkonna-, kliima- ja muud majandamiskohustused, looduslikud ja muud pindalapõhised piirangud, määratletud kohustuslikest nõuetest tulenevad piirkondlikud ebasoodsad tegurid, investeeringud, noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine ja põllumajandusettevõtluse stardiabi, riskijuhtimismeetmed, koostöö, teadmiste vahetamine ja teave.

Horisontaalne (6.28%) EE1-3 (28.73%)
EE4-6 (28.74%) EE7-8 (23.54%) EE9 (12.72%)

Keskkonna- ja kliimakohustused ning muud majandamiskohustused

9.1 Loomade heaolu toetus

Kellele: põllumajandusliku tegevusega tegelev isik

Tingimused: 1 a kohustus piimaveiste, hobuste, sigade, munakanade ja vuttide heaks

Eelarve: 29 998 000 €

9.2 Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus

Kellele: mahepõllumajandusliku loomakasvatusega tegelev FIE või juriidiline isik, kes on aktiivne põllumajandustootja

Tingimused: tunnustatud ettevõtte mahepõllumajandusliku taime- ja loomakasvatuse valdkonnas; 1 a kohustus pidada loomi mahepõllumajanduslikult; taotleb mahepõllumajanduse ökokava toetust

Eelarve: 27 000 000 €

9.3 Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus

Kellele: majandustegevuse teate esitanud või loomapidamise tegevusloaga loomapidaja
Tingimused: 5 a kohustus; registreeritud ja identifitseeritud loomad; regulaarne karjatervise protokollide täitmine
Eelarve: 9 990 000 €

KK6. Pärandniidu hooldamise toetus

Kellele: pärandniidu majandaja
Tingimused: 5 a kohustus hooldada kaitstaval alal asuvat pärandniitu niitmise või karjatamise teel vastavalt pärandniidu hooldamise nõuetele. Kohustuslik koolitus. Üheaastased vabatahtlikud lisategevused
Eelarve: 42 095 975 €

KK4. Mulla- ja veekaitsetoetus

Kellele: põllumajandusliku tegevusega tegelev isik (kehtiv keskkonnasõbraliku majandamise kohustus/rohumaa ha-l 0,2 loomühikut loomi)
Tingimused: põllu põhimuld 70% turvasmuld ja/või erodeeritud ja deluviaalmulla kompleks; põld asub 50% ulatuses kaitsmata põhjaveega alal; veekogu asub toitainete tõttu halvas seisundis pinnaveekogumi valgalal; väärtuslik püsirohumaa hinnatud eksperdi poolt (potentsiaalselt) väärtuslikuks
Eelarve: 23 205 399 €

KK7. Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus

Kellele: FIE, juriidiline isik
Tingimused: puuvilja- ja marjakultuuride kasvatamisel 5 a kohustus ning põllu- ja köögiviljakultuuride kasvatamisel 1 a kohustus kasvatada kohalikke sorte
Eelarve: 588 432 €

KK8. Ohustatud tõugu looma pidamise toetus

Kellele: põllumajandustootja, füüsiline või juriidiline isik, juriidilise isiku staatusega ühendus
Tingimused: 5 a kohustus täita ohustatud tõugu looma pidamise toetuse nõudeid taotluse esmakordse esitamise kalendriaastast alates
Eelarve: 9 536 167 €

KK5. Väärtusliku püsirohumaa säilitamise toetus

Kellele: väärtusliku püsirohumaa või pärandniidu majandaja
Tingimused: ekspertide poolt inventeeritud väärtuslik püsirohumaa või väljaspool kaitstavaid alasid asuv pärandniit hoitakse kohustuseperioodil rohukameras, hooldatakse niitmise või karjatamise teel
Eelarve: 8 112 300 €

Kohustuslikest nõuetest tulenevad piirkondlikud ebasoodsad tegurid

KK9. Elurikkuse soodustamine Natura 2000 erametsades

Kellele: füüsiline või juriidiline isik, kelle eramets paikneb Natura võrgustiku alal ning sihtkaitsevööndis väljaspool Natura ala
Tingimused: osaline või täielik raie või muudest tulutoovatest tegevustest loobumine; täidetakse Looduskaitse-seadusest tulenevaid nõudeid
Eelarve: 31 000 000 €

Investeeringud

1.9.1 Investeeringud põllumajandusega seotud taristu kaasajastamisse (kuivendus- ja veerežiimi kahepoolsed reguleerimissüsteemid) – erasektor

Kellele: füüsiline või juriidiline isik

Tingimused: investeeringud põllumajandusmaal kuivendus- ja veerežiimi kahepoolse reguleerimissüsteemidesse

Eelarve: 16 126 071 €

1.9.2 Investeeringud põllumajandusega seotud taristu kaasajastamisse (kuivendus-süsteemid) – avalik sektor

Kellele: valitsusasutused ja nende allasutused ning kohaliku omavalitsuse üksused

Tingimused: avaliku sektori investeeringud eesvoolude korrashoidu

Eelarve: 11 476 746 €

1.9.3 Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (erateed) kaasajastamisse

Kellele: põllumajandustootja ja nende ühendus, maaparandusühistu, teede hoiu MTÜ, metsaühistu ja erametsaomanikust ettevõtja

Tingimused: investeeringud juurdepääsuks põllumajandusmaale, põllumajandustootmis- hoonetele ja erametsamaale

Eelarve: 897 200 €

2.2 Toidutööstuste materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud (tagastamatu abi)

Kellele: majanduslikult jätkusuutlik ettevõtja toidutootmises (v.a kala, vähilaadsed ja limused)

Tingimused: investeering seadmetesse või ehitistesse, mis aitavad kaasa kliima- ja keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamisele, tagavad energia varustuskindluse, aitavad reageerida ühiskonna toidule seatud nõudmistes

Eelarve: 45 000 000 €

2.3 Toidutööstuste materiaalsed ja immateriaalsed tootlikud investeeringud (finantsinstrument)

Kellele: majanduslikult jätkusuutlik ettevõtja toidutootmises (v.a kala, vähilaadsed ja limused)

Tingimused: konkurentsivõimet suurendav investeering masinate/seadmete soetamiseks; uuenduslike toodete, tootmisprotsesside, tehnoloogiate väljaarendamiseks; ehitise ehitamiseks/rekonstrueerimiseks; tootmise digitaliseerimiseks ja automatiseerimiseks

Eelarve: 10 000 000 €

2.5 Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine

Kellele: ettevõtja, kelle kogutoodangu eelnev või kavandatud väärtus on 4000–50 000 €

Tingimused: ehitise ehitamine või seadme ostmine (k.a kuni 5 a kasutatud seadmed)

Eelarve: 22 000 000 €

2.6 Põllumajandustootjate tootlikud materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud (finants-instrument)

Kellele: noor ja alustav põllumajandustootja, neid ühendav tulundusühistu

Tingimused: majanduslik jätkusuutlikkus, esitatud äriplaani peab näitama tulemuslikkuse paranemist

Eelarve: 20 000 000 €

3.1.1 Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (tagastamatu abi)

Kellele: tulundusühistu, tunnustatud tootja-organisatsioon, nende liit või valitseva mõju all olev ettevõtja

Suurprojekti puhul tunnustatud tootja-organisatsioon ja nende liit või tunnustatud tootjaorganisatsiooni valitseva mõju all olev ettevõtja

Tingimused: investeeringud masinate/seadmete soetamiseks; uuenduslike toodete, tootmisprotsesside, tehnoloogiate väljaarendamiseks; ehitise ehitamiseks/rekonstrueerimiseks; tootmise digitaliseerimiseks ja automatiseerimiseks; liisingumakse, kui omandiõigus läheb toetuse saajale.

Suurprojekti osas toetatakse investeeringuid uute terviklike põllumajandustoodete tootmisüksuse või töötlemisüksuse rajamiseks.

Eelarve: 20 000 000 €

KK2.1 Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (tootlikud investeeringud)

Kellele: mikroettevõtja, füüsiline isik, metsaühistu, kes majandab enda või liikme omandis olevat metsamaad

Tingimused: hooldusraie kuni 30 a puistus valgustus- või harvendusraiena, taimlamajanduse arendamine (hoonete ehitus/rekonstrueerimine, tehnoloogia soetamine)

Eelarve: 7 000 000 €

KK2.2 Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (mittetootlikud investeeringud)

Kellele: mikroettevõtja, füüsiline isik, metsaühistu, kes majandab enda või liikme omandis olevat metsamaad

Tingimused: loodusõnnetusest või tulekahjust põhjustatud metsakahjustuste kõrvaldamine ja uue metsa tekkeks võimaluste loomine; metsakahjurite, patogeenide ja ulukite kahjustuste ennetamiseks vajalike tõrjevahendite/tarvikute soetamine ja meetmete kasutamine

Eelarve: 1 000 000 €

3.1.2 Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (finantsinstrument)

Kellele: tulundusühistu, tunnustatud tootja-organisatsioon, nende liit või valitseva mõju all olev ettevõtja

Tingimused: investeering masinate/seadmete soetamiseks; uuenduslike toodete, tootmisprotsesside, tehnoloogiate väljaarendamiseks; ehitise ehitamiseks/rekonstrueerimiseks; tootmise digitaliseerimiseks ja automatiseerimiseks; käibekapital, kui see aitab kaasa EE saavutamisele

Eelarve: 15 000 000 €

KK1. Põllumajandustootjate materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud (tagastamatu abi)

Kellele: põllumajandustootja ja neid ühendav tulundusühistu

Tingimused: investeeringud kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohanemiseks, vee- ja õhukvaliteedi parandamiseks, muldade kaitseks, elurikkuse kaitseks, karjatamise soodustamiseks, loomade heaoluks ja paremaks bioturvalisuseks

Eelarve: 50 615 757 €

KK3. Maaparanduslikud keskkonnakaitserajatised

Kellele: füüsiline isik, ettevõtja ja nende tulundusühistu, maaparandusühistu, MTÜ, avaliku sektori asutus

Tingimused: teenindav eesvool töötab takistuseti; keskkonnakaitserajatis korrastamine koos eesvooluga; projekteerija koolitatud keskkonnasäästliku maaparandussüsteemi teemal

Eelarve: 812 000 €

8.1 Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks

Kellele: väikeettevõtja (tagastamatu abi); väike- ja keskmise suurusega ettevõtja (tagastatav abi)

Tingimused: äriplaani, finantsprognoosi ja eelarveprojekti olemasolu; 1 uus töökoht; uus tegevuskoht väljaspool Tallinnaga piirnevaid alasid

Eelarve: 40 000 000 €

8.2 Investeeringud ettevõtluskeskkonna arendamiseks maapiirkonnas

Kellele: äriühing, MTÜ, SA, riigiasutus
Tingimused: äriplaani, finantsproгноosi ja eelarveprojekti olemasolu
Eelarve: 15 000 000 €

8.3 Investeeringud bioressursside väärimdamisse

Kellele: ettevõtja, väike- ja keskmise suurusega ettevõtte, ühistu
Tingimused: projekt suunatud bioressurssile senisest kõrgema lisandväärtuse andmisele ja asjakohaste lahenduste väljatöötamisele
Eelarve: 3 000 000 €

Noorte põllumajandustootjate ettevõtlusega alustamise toetus

7.2 Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja soodustamine

Kellele: väikeettevõtja (tagastamatu abi); väike- ja keskmise suurusega ettevõtte (tagastatav abi)
Tingimused: investeering seotud põllumajandusliku tegevuse alustamisega
Eelarve: 25 000 000 €

Riskijuhtimisvahendid

1.10 Põllumajanduskindlustustoetus

Kellele: põllumajandusliku tegevusega tegelev ettevõtja
Tingimused: kindlustusleping, millega on hõlmatud ebasoodsatest ilmastikuoludest, looma- või taimehaigustest, kahjurite levikust, metsloomadest või rändlindudest tekkinud kahjude hüvitamine
Kindlustatud esemeks võivad olla: tera- ja kaunvili, heinaseeme, õlikultuur, kartul, köögivili, puuvili, marjad, viljapuu, marjapõõsas, puukooliistandus, dekoratiivtaim, veised, sead, lambad, kitsed, hobused (v.a võistlus- ja ratsahobused), kodulinnud ning mesilaspered.
Eelarve: 1 000 000 €

Koostöö

0.3 Innovatsioonikoostöö projektid

Kellele: põllumajandustootja ja -töötaja, maapiirkonna ettevõtte, metsandusettevõtte, MTÜ, SA, FIE, ühistu

Tingimused: innovatsioonikoostöö ettevõtjate ja teadusarendusasutuste vahel; maapiirkonna ettevõtete positsiooni parandamine väärtusahelas; kliima- ja ressursitõhususe suurendamine; tulemuste levitamine on kohustuslik

Eelarve: 15 000 000 €

3.2 Liidu ja riiklike kvaliteedikavade rakendamise toetamine

Kellele: kvaliteedikava alusel toodet tootvate tootjate või töötajate koostöövormid. Koostöö peab hõlmama vähemalt kahte osalejat.

Tingimused: riiklikult tunnustatud kvaliteedikavade arendamine ning EL-i ja riiklike kvaliteedikavade raames toodetud tootest teavitamine ja toote müügi edendamine

Eelarve: 4 000 000 €

3.3 Tunnustatud tootjaorganisatsioonide arendamise toetamine

Kellele: tunnustatud tootjaorganisatsioon ja nende liit

Tingimused: esitada tootjaorganisatsiooni tegevuskava organisatsiooni arendavate tegevustega ja eesmärkidega kuni 5 aastaks alates organisatsiooni tunnustamisest

Eelarve: 2 450 000 €

3.4 Lühikeste tarneahelate ja kohaliku turu arendamine

Kellele: koostöövorm, mis koondab vähemalt kaht liiget (nt mittetulundusühingud, tulundusühistud, tootjaorganisatsioonid) või muud koostöövormid, kuhu on kaasatud vähemalt 2 partnerit

Tingimused: kuni 3 a projekt, mille eesmärk on põllumajandustoodete ja neist töödeldud toodete turustamisvõimaluste arendamine

Eelarve: 6 000 000 €

8.4 LEADER - kogukonna juhitud kohalik areng

Kellele: piirkonnas tegutsev mikro, väike või keskmise suurusega ettevõtja; MTÜ; SA; KOV; FIE

Tingimused: viiakse ellu heakskiidetud arengustrateegia läbi strateegia meetmete

Eelarve: 59 487 129 €

9.4 Loomataudide kontrolli-programmide alase koostöö toetus

Kellele: IBR ja BVD kontrolli- ja/või likvideerimisprogrammi rakendav põllumajandustootjaid ühendav koostöövorm ning ettevõtjad

Tingimused: kaasatud veterinaararst; programmi on heaks kiitnud PTA; programmi rakendamine karjades

Eelarve: 9 987 600 €

Teadmiste vahetamine ja teabe levitamine

0.1 AKIS-e arendamise toetus

Kellele: AKIS-e keskuse rolliga riigiasutus

Tingimused: teadmussiire ja nõustamistegevus suunatud põllumajandus-, toidu-, ja metssandussektoris hõivatud isikutele ja maapiirkonna ettevõtjatele

Eelarve: 17 000 000 €

0.2 Nõuandetoetus

Kellele: teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemi ning nõustamisteenuselid koordineeriva keskuse ülesandeid täitev riigiasutus

Tingimused: põllu- ja maamajanduslik nõuandeteenus põllumajandustootjatele, maa valdajatele, metsaomanikele, sh noortele ja/või alustavatele ettevõtjatele, põllumajandustoodete töötajatele

Eelarve: 6 000 000 €

4 OLULISEMAD MUUDATUSED UUEL PERIOODIL

Uus keskkonnanarhitektuur (tingimuslikkus, ökokavad, komplekssemad ja fokusseeritumad keskkonnasekkumised)

Palju on uusi sekkumisi, kus laienevad põllumajandustootmisega seotud toetusseemid ning lisandub viis ökokava. Ökokavad on üheaastased keskkonnatoetused, kus on säilinud toetused keskkonnasõbraliku majandamise eest, mahepõllumajandusele ja mesilaste korjealadele, aga lisandunud ka uusi, nagu ökoalade ja ökosüsteemiteenuste säilitamise toetused.

Senised rohestamise nõuded on liidetud edaspidi tingimuslikkuse süsteemi, mis on seotud pindala- ja looma- toetuste taotlemisega.

Paljud keskkonna-sekkumised on avatud mahepõllumajandus- tootjatele.

Toetused eelkõige aktiivsele põllumehele

Aktiivse põllumajandustootja nõude rakendamisega tagatakse, et otsetoetus läheb tootjale, kes tegeleb vähemalt minimaalsel tasemel stabiilse põllumajandusliku tegevusega. Selleks peab põllumajandustootja kasutama taotlemise aastal vähemalt ühte hektarit põllumaad ning tema nimel peab registris olema üks loomühik põllumajandusloomi või üks mesilaspere. Eelloetletud tegevussuundade põhjal kindlustavad toetused põllumajandustootjatele iga-aastase sissetuleku ja maandavad osaliselt võimalikke ettevõtlusriske.

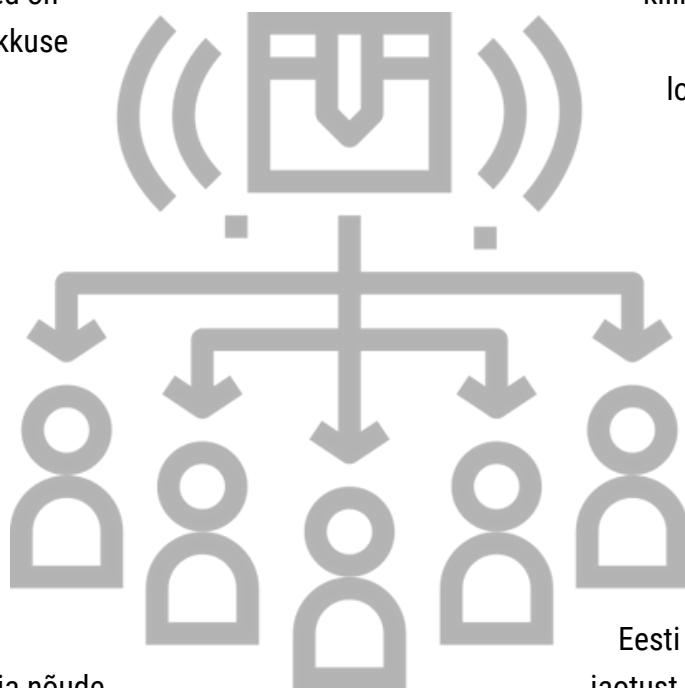
Fookus roheüleminekul

ÜPP keskkonna- ja kliimamööde on muutunud ajas üha olulisemaks. ÜPP on põllumajanduse jaoks oluline rahastamisvahend, mis aitab saavutada strateegia "Talust Taldrikule", elurikkuse strateegia, rohekokkuleppe, ja paketi „Eesmärk 55“ eesmärke ning põllumajandus- tootjatel rohepööret ellu viia. Eestis eraldatakse otsetoetusest 28% (279 mln €) ökokavadele ning EAFRD rahastusest 38% (231 mln €) elurikkuse kaitsele, loodusvarade tõhusale kasutamisele,

kliimamuutuste leevendamisele, nendega kohanemisele ja loomade heaolule. Toetatakse investeeringuid, millel on positiivne mõju keskkonnale (nt ammoniaagiheidet vähendavad tehnoloogiad, bioressursside väärindamine, reoveepuhastus- süsteemide rajamine).

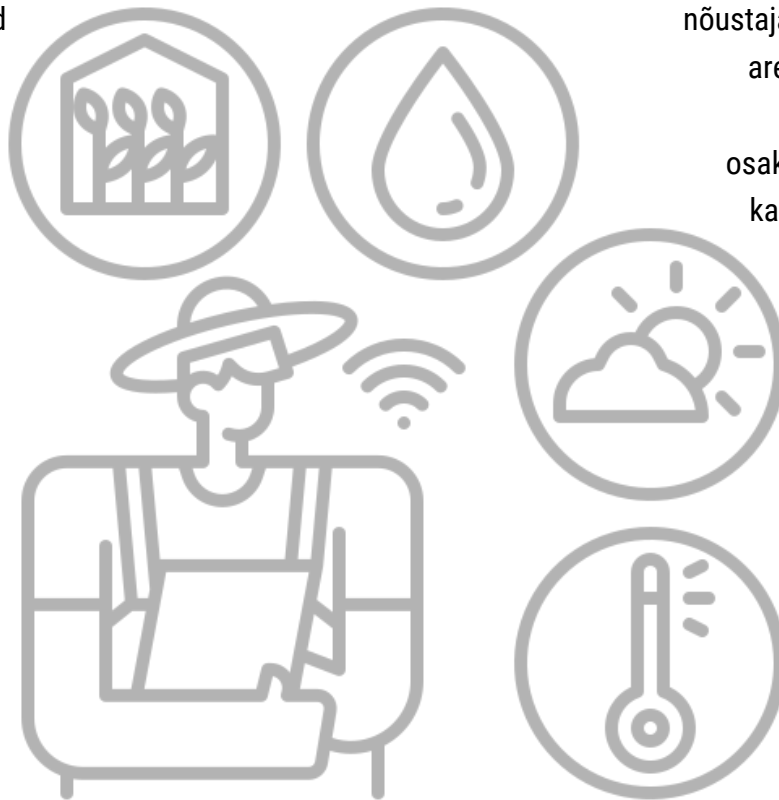
Toetuste ümberjagamine

Eesti planeerib toetuste õiglasemat jaotust tootmisega seotud toetuste ja ümberjaotava toetuse koosmõju kaudu (18% otsetoetuste eelarvest). Selle tagamiseks on Eesti otsustanud rakendada ümberjaotavat toetust ja suunata tootmiskohustusega seotud toetused eelkõige väiksematele majapidamistele (alla 69 ha), pidades silmas, et keskmisest suuremate majapidamiste puhul ei vähendaks toetuste vähenemine oluliselt majanduslikku jätkusuutlikkust ja ettevõtete normaalne areng ei oleks piiratud.

Ühistegevuse toetamine

Ühistegevuse soodustamisega edendatakse põllumajandustootjate koostööd ning parandatakse nende positsiooni väärtusahelas. Tootjaorganisatsioonidel ja nende liitudel on parem positsioon läbirääkimistel, võimalus koondada tarneid, parandada turustamist, pakkuda liikmetele tehnilist ja logistilist tuge, aidata kvaliteedijuhtimisega ning soodustada teadmussiiret. LEADER-meetme kaudu on võimalik toetada rohe- ja digiüleminekul kohalikke ettevõtjaid, elanikke ning vabaihendusi nii investeeringute tegemisel kui ka teadmiste omandamisel. Tänu LEADER-võrgustikule ja üles suunatud lähenemisviisile on võimalik toetada piirkonnapõhiseid projekte, jagada häid tavasid, luua uusi võrgustikke, proovida uuenduslikke lahendusi ning pakkuda täiendavaid võimalusi, arvestades seejuures piirkonnaspetsiifilisi vajadusi, võimalusi ja eesmärgi.

Ühiskonna ootused (loomade heaolu)

Elanikkonna ootused tarbitava toidu ohutusele ja kvaliteedile on kasvanud. Toidutootmise sektor peab keskenduma nõudlusele põhinevatele tootmis-mudelitele, tootes eelkõige tarbijate soovidele ning ootustele vastavat toodangut, kasutades rangemaid loomatervise ja -heaolu standardeid. Loomatervise ja -heaolu kõrge tase kaitsevad ühiskonda läbi rahvatervise paranemise ning vähendavad keskkonna riske.

Terviklik nõuande, teadmussiirde ja innovatsiooni käsitlus

Põllumajanduskeskkonna hea seisundi säilitamiseks, on vaja tõsta põllumajandustootjate keskkonna-teadlikkust, mille tõttu on mitme sekkumise raames kohustus läbida sellealaseid koolitusi. Maaelu Teadmuskeskus (METK) arendab teadmussiiret ja nõuandeteenuseid ning tagab nõustamisteenuste kättesaadavuse. Sihtrühmale tutvustatakse uuemaid teadustulemusi ning nende rakendamismõimalusi, tehnoloogiaid, häid tavasid ja innovatsiooni. AKIS-e arenduskeskus tagab põllu- ja maamajandusliku teadmussiirde ja nõuandeteenuste kvaliteedi ning kättesaadavuse sektorile, leiab ettevõtjale sobilikku nõustajat, pakub ettevõtjale koolitusi ning koordineerib

nõustajate koolitamist. Lisaks teeb arenduskeskus sihtrühmadele kättesaadavaks AKIS-e osakud, mida ettevõtjad saavad kasutada sõltuvalt vajadusest teadusekspertiisiks, nõustamisteenuseks, koolitusel osalemiseks või kõigi nende võimaluste kombineerimiseks.

Tootlike investeeringute rahastamine läbi finantsinstrumentide

Vajadused rahastuse järele on eelolevatel aastatel rohe- ja digipöörde valguses suurenemas. Siinkohal on oluline tähelepanu finantsinstrumentidel, mis suudavad pakkuda paindlikke lahendusi põllumajandusettevõtetele, toidutööstustele ja maa-piirkonna ettevõtjatele. Lisaks roheinvesteeringute toetamisele rahastatakse edasi ka investeeringuid, mis aitavad kaasa tootlikkuse kasvule ning Eesti ettevõtjate konkurentsivõime parandamisele.

5 OODATAV ARENG PERIOODI LÕPUKS

Kasvuhoonegaaside heide **väheneb**, mulla orgaanilise süsiniku sidumine ning taastuvenergia tootmise võimsus **suureneb**.

Põllumajanduse vastupanu võime kliimamuutustele **suureneb**.

Loodusvarade kvaliteet ja kvantiteet **säilib** või **paraneb** ning saasteaineid tekib **vähem**.

Põllumajanduses esinev elurikkus **suureneb**.

Tolmeldajate seisund püsib **stabiilne** või **paraneb**.

Põllumajandusettevõtete sissetuleku tase **püsib stabiilne** või **kasvab**.

Põllumajandusettevõtete konkurentsivõime **kasvab**. Kvaliteedikavades ja mahepõllumajanduslikus tootmises osalevate tootjate loodud kogulisaväärtus **kasvab** ning turustatud toodangu osakaal **suureneb**.

Loomade heaolu **paraneb** ja antimikroobikumide kasutamine **väheneb**.

Koolitusprogramme ja nõustamisteenuseid kasutab **rohkem** põllumajandustootjaid, toetatakse **rohkem** tootjaid digitaalse põllumajandustehnoloogia valdkonnas.

Noorte ja uute põllumajandustootjate arv **kasvab**. Maapiirkondade majandus **kasvab** ning tööhõive määr **paraneb**.

Kohalikud teenused ning infrastruktuur **paraneb**. Naiste tööhõive põllumajanduses **edeneb**, vaesus maapiirkondades **väheneb** ning toetusi jaotatakse **õiglasemalt**.

6 ÜPP-D REGULEERIVAD ÕIGUSAKTID

Uus ÜPP hõlmab kolme **Euroopa Liidu alusmäärust**, mida kohaldatakse üldiselt **alates 1. jaanuarist 2023**:

- [määrus \(EL\) 2021/2115](#), millega kehtestatakse liikmesriikide ÜPP strateegiakavade toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (**ÜPP strateegiakavade määrus**);
- [määrus \(EL\) 2021/2116](#), millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 ÜPP rahastamise, juhtimise ja seire kohta (**ÜPP horisontaalmäärus**);
- [määrus \(EL\) 2021/2117](#), millega muudetakse määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, määrust (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta, määrust (EL) nr 251/2014 aromatiseeritud veinipoodete geograafiliste tähiste kaitse kohta ning määrust (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse meetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks (**ühise turukorralduse muutmismäärus**).

Eestis sätestab **Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus (ELÜPS)** ühise põllumajanduspoliitika abinõude (otsetoetused, turukorraldusmeetmed, riiklik üleminekutoetus, maaelu arengu toetus jms) rakendamise alused ja korra, riikliku ja haldusjärelevalve teostamise alused ning vastutuse seaduse rikkumise eest. ELÜPS ja teised Vabariigi Valitsuse kohaldatavad seadused on leitavad [Riigi Teatajas](#). Rohkem informatsiooni pindala- ja loomatoetuste ning muude ÜPP sekkumiste kohta leiab [PRIA kodulehelt](#). Ühise põllumajanduspoliitikaga seotud muu teabe ja dokumendid leiab Maaeluministeeriumi kodulehelt – [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023–2027 | Maaeluministeerium \(agri.ee\)](#).